

AD 3/22

LIMITE

CONF-MK 2

STOJIMO DOKUMENTAS

Dalykas: ES BENDROJI POZICIJA
Tarpvyriausybines konferencijos del Šiaures Makedonijos stojimo į
Europos Sąjungą politinis susitikimas (2022 m. liepos 19 d., Briuselis)

STOJIMO DERYBOMS SKIRTAS ES IŽANGINIS PAREIŠKIMAS

1. Džiaugiuosi galėdamas Europos Sąjungos vardu šiandien pasveikinti garbingus Šiaurės Makedonijos atstovus, atvykusius pradėti jūsų šalies **stojimo** į Europos Sąjungą **derybų atidarymo etapą**.
2. Tai – istorinis momentas mums visiems, žymintis **svarbų mūsų santykių raidos etapą**. Plėtros procesu tvirtai skatinamos politinės ir ekonominės reformos, stiprinama taika, demokratija ir stabilumas Europoje ir suartinami žmonės.
3. Sprendimas pradėti stojimo derybas remiantis 2020 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos narių patvirtinta **patobulinta plėtros metodika**, yra ne tik svarbus žingsnis Šiaurės Makedonijos santykiuose su ES, bet ir aiškiai parodo **ES tvirtą paramą Vakarų Balkanų europinei perspektyvai**, pareikštą Salonikų darbotvarkėje, taip pat Sofijos, Zagrebo ir Brdo deklaracijose. Jūsų šalis yra Europos istorijos, paveldo bei kultūros dalis, ir norime toliau intensyvinti jau nusistovėjusius mūsų ryšius.
4. Stojimo derybų pradžia taip pat rodo, kad jei įvykdomos sąlygos, **ES vykdo savo įsipareigojimus**. Sąjunga tebėra tvirtai įsipareigojusi vykdyti šį procesą, ir šiandienos konferencija yra puikus to pavyzdys. Palankiai vertiname Šiaurės Makedonijos pasiryžimą daryti pažangą įgyvendinant ES reformų darbotvarkę ir tikimės nuolatinio politinio įsipareigojimo nuodugnai bei energingai vykdyti būtinas reformas.
5. Šiaurės Makedonija – šalis kandidatė nuo 2005 m. – yra artima Europos Sąjungos partnerė vykdant **stabilizacijos ir asociacijos procesą**. Mūsų Stabilizacijos ir asociacijos susitarimas (SAS), pirmasis šiame regione, galioja nuo 2004 m. ir sudaro mūsų plataus bendradarbiavimo įvairiose srityse pagrindą. Šiaurės Makedonija toliau vykdo savo įsipareigojimus pagal SAS. Mūsų politinis ir ekonominis dialogas yra toliau plėtojamas, ypač SAS organuose.

6. **Mūsų glaudžių santykių nauda abiem pusėms yra akivaizdi.** ES yra jūsų didžiausia prekybos partnerė, suteikianti akivaizdžios naudos verslui ir užsienio investicijoms. O jūsų piliečiams keliauti į ES tapo paprasčiau, kai 2009 m. įsigaliojo visų režimo liberalizavimas. ES teikia finansinę ir techninę paramą pagal įvairias finansines priemones ir toliau ją teiks, be kita ko, pagal Pasirengimo narystei paramos priemonę. Be to, Šiaurės Makedonija dalyvauja keliose ES programose, įskaitant „Erasmus+“, programą „Kūrybiška Europa“, Įmonių konkurencingumo ir mažųjų bei vidutinių įmonių programą (COSME) ir programą „Europa piliečiams“. Šiaurės Makedonija taip pat yra Pagrindinių teisių agentūros stebėtoja ir Energijos bendrijos sutarties bei Transporto bendrijos sutarties susitariančioji šalis.
7. Mūsų santykių tvirtumas – mūsų vienybė ir solidarumas – dar kartą pademonstruotas **COVID-19 krizės** metu. Europos Sąjunga palaikė Šiaurės Makedoniją ir savo Vakarų Balkanų partnerius. Ši parama ir bendradarbiavimas – apie 66 mln. EUR dotacijų ir 160 mln. EUR makrofinansinės paramos Šiaurės Makedonijai¹ – gerokai viršijo tai, ką regionui suteikė bet kuris kitas partneris. Europos Sąjunga taip pat pripažįsta vertingą paramą, kurią pandemijos metu savo artimiausiems kaimynams ir ES suteikė Vakarų Balkanai. Tai atspindi solidarumą ir abipusę paramą, kuriais grindžiama ES. **Nepateisinama ir neišprovokuota Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą** daro didelį poveikį visam Europos žemynui. Tikimasi, kad Vakarų Balkanai, kaip būsimos ES valstybės narės, įsipareigos puoselėti Europos vertybes. ES ir Vakarų Balkanai jau suvienijo jėgas remdami Ukrainą ir kovodami su Rusijos dezinformacijos kampanija. Labai palankiai vertiname tai, kad Šiaurės Makedonija visapusiškai prisijungė prie visų ES bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) sprendimų ir deklaracijų, ir raginame Šiaurės Makedoniją toliau visapusiškai jungtis prie ES BUSP.

¹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/near_factograph_north_macedonia.pdf

8. 2020 m. kovo 25 d. išvadose, kurias Europos Vadovų Tarybos nariai patvirtino 2020 m. kovo 26 d., Taryba palankiai įvertino tai, kad Šiaurės Makedonija pademonstravo savo **pasiryžimą daryti pažangą įgyvendinant ES reformų darbotvarkę** ir pasiekė apčiuopiamų ir ilgalaikių rezultatų, įvykdydama 2018 m. birželio mėn. Tarybos nustatytas sąlygas dėl stojimo derybų pradėjimo.
9. Mūsų derybos grindžiamos **Europos Sąjungos sutarties 49 straipsniu** ir jose atsižvelgiama į visas atitinkamas Tarybos išvadas, visų pirma į 2020 m. kovo mėn. išvadas, kuriomis patvirtinama patobulinta plėtros metodika, į atnaujintą konsensų dėl plėtros, dėl kurio susitarta 2006 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikime, ir į 1993 m. Kopenhagoje įvykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadas.

Taryba tebėra tvirtai pasiryžusi tęsti plėtros procesą remiantis sutartais principais ir išvadomis, kurie apima patobulintą metodiką, kad stojimo procesas būtų **labiau nuspėjamas, įtikimesnis, dinamiškesnis ir grindžiamas tvirtesniu politiniu vadovavimu** remiantis objektyviais kriterijais ir griežtomis pozityviomis bei negatyviomis sąlygomis ir panaikinimo galimybe.

ES toliau daug svarbos teikia **atnaujinto konsensuso dėl plėtros**, grindžiamo įsipareigojimų įtvirtinimu, teisingomis ir griežtomis sąlygomis, geresne komunikacija ir ES gebėjimu visais aspektais integruoti naujas nares, nuosekliai įgyvendinimui, kiekvieną šalį vertinant pagal jos nuopelnus.

10. Vadovaudamasi 2020 m. kovo 25 d. Tarybos išvadomis, kurias 2020 m. kovo 26 d. patvirtino Europos Vadovų Tarybos nariai, Taryba patvirtino bendrą **derybų programą**, atsižvelgdama į pirmiau nurodytas išvadas, taip pat į kitas atitinkamas Tarybos išvadas, atnaujintą konsensų dėl plėtros ir nusistovėjusią praktiką.

11. Šią derybų programą, grindžiamą ES bendrąja pozicija, jums pristatysime kitame tarpvyriausybės konferencijos susitikime, kurį esame pasirengę surengti ilgiau nedelsiant ir be papildomo politinio sprendimo, kai tik Šiaurės Makedonija, laikydamasi vidaus procedūrų, bus įvykdžiusi įsipareigojimą užbaigti rengti konstitucinius pakeitimus, kaip nurodyta 2022 m. liepos 18 d. Tarybos išvadose.
12. Taip pat pristatysime jums viską, ką apima ES *acquis*.
13. Atsižvelgdama į tai, Taryba pažymi, kad Komisija yra padariusi pažangą darbe, susijusiame su analitinio ES *acquis* nagrinėjimo proceso atlikimu ir užbaigimu, ir yra pasirengusi tinkamu laiku pateikti Šiaurės Makedonijai šio darbo rezultatus. Todėl ji prašo Komisijos toliau vertinti Šiaurės Makedonijos pasirengimo pradėti derybas konkrečiose srityse padėtį ir nustatyti, kokie klausimai greičiausiai iškilys derybose, pradedant nuo pagrindų grupės, kuri pagal derybų programą bus pradėta nagrinėti pirmiausia, kai Šiaurės Makedonija įvykdys atitinkamus kriterijus, dėl kurių susitarta Taryboje.
14. **Regioninis bendradarbiavimas ir geri kaimyniniai santykiai** tebėra esminiai plėtros proceso aspektai. Šiaurės Makedonija turėtų toliau konstruktyviai dalyvauti įtraukiamame regioniniame bendradarbiavime ir stiprinti santykius su kaimyninėmis šalimis. Šiandien primename, kad svarbu pasiekti apčiuopiamų rezultatų ir sąžiningai įgyvendinti dvišalius susitarimus, įskaitant Prespos susitarimą su Graikija ir Sutartį dėl gerų kaimyninių santykių su Bulgarija.

Todėl palankiai vertiname tai, kad susitarta dėl Bendros tarpvyriausybinių komisijos, įsteigtos pagal pastarosios sutarties 12 straipsnį, antrojo susitikimo protokolo. Šis svarbus žingsnis prisidės prie gerų kaimyninių santykių ir regioninio bendradarbiavimo – tai tebėra esminiai plėtros proceso, taip pat stabilizacijos ir asociacijos proceso elementai.

15. Laikotarpiu iki įstojimo Šiaurės Makedonija turės **palapsniui suderinti** savo politiką trečiųjų šalių atžvilgiu ir pozicijas tarptautinėse organizacijose su Sąjungos bei jos valstybių narių politika ir pozicijomis.
16. Taip pat primename, kad kol vyks stojimo derybos, Sąjunga ir Šiaurės Makedonija tęs **dialogą su pilietine visuomene ir kultūrinį bendradarbiavimą**, kad suburtų žmones ir užtikrintų piliečių paramą stojimo procesui. Tikimės, kad Šiaurės Makedonija tiksliai ir strategiškai informuos savo visuomenę apie stojimo proceso naudą ir pareigas, be kita ko, spręs dezinformacijos klausimą, laikydamosi savo proeuropietiško strateginio pasirinkimo.
17. Šio proceso pabaigoje įvertinti, ar sudarytos tinkamos sąlygos užbaigti derybas, turės valstybės narės, atsižvelgdamos į ES *acquis* raidą nuo derybų pradžios dienos ir Šiaurės Makedonijos pasirengimą narystei.
18. Stojimo derybos, kurių atidarymo etapą šiandien pradėdame, bus vykdomos griežtai ir pareikalaus daug pastangų. Esame įsitikinę, kad jūsų ryžtas ir įsipareigojimas padės jums sėkmingai jas užbaigti. Mes remsime jūsų pastangas ir tikimės, kad galėsime jus pasveikinti kaip visateisę Europos Sąjungos narę.
